

‘Ik wil dat
de kijker
hem en zijn
wereld gaat
begrijpen’

Hoe kan je beeld en geluid zó samenbrengen in een film, dat je bijna letterlijk in de belevingswereld van de hoofdpersoon stapt? Met haar documentaire *SKY* laat **Loes Janssen (27)** je als kijker voelen hoe het is om te worstelen met een gehoorbeperking. Net zoals de negenjarige hoofdpersoon dat dagelijks ervaart.

‘Iemand's lichaamstaal geeft mij informatie die ik soms niet kan horen’

Het stopwoordje van iedereen is “laat maar” en dat is heel vervelend. Want ik ben heel nieuwsgierig en ik wil altijd weten wat er wordt gezegd.

We luisteren naar de negenjarige Sky, in de gelijknamige documentaire. Hij is zwaar slechthorend en doet hard zijn best om mee te doen in zijn klas vol horende kinderen. Maar Sky voelt zich soms machteloos en onbegrepen. Hij denkt dat de buitenwereld hem niet begrijpt, maar begrijpt hij de buitenwereld wel?

WORSTELING IN HET REGULIERE ONDERWIJS

In deze korte aangrijpende documentaire laat Loes Janssen zien en voelen hoe moeilijk het soms is voor de slechthorende Sky om grip te krijgen op zijn omgeving. Een situatie die Loes niet per toeval had uitgekozen als eerste filmproject voor haar opleiding Audiovisuele vormgeving. ‘Ik wilde heel graag in beeld brengen hoe het is als je al op jonge leeftijd wordt geconfronteerd met een beperking en daardoor een andere belevingswereld hebt dan anderen. Omdat ik zelf slechthorend ben, wilde ik graag een slechthorend kind observeren.’

Loes ging op zoek naar een geschikte slechthorende scholier voor in haar documentaire en ontdekte dat het onderwijs voor slechthorende kinderen anders is dan hoe zij het zelf heeft ervaren. ‘Het viel me gelijk op dat slechthorende scholieren tegenwoordig heel veel ondersteuning krijgen. Sommige zitten op speciaal onderwijs, of er wordt op een bepaalde manier extra aandacht aan hen besteed. Ik vind het wel goed dat kinderen die extra ondersteuning krijgen, maar tegelijkertijd denk ik ook dat het leerzaam is als je je moet redden in de horende wereld. Ik kan goed liplezen en ik heb mezelf door de jaren heen bijvoorbeeld ook verschillende trucjes aangeleerd om in te kunnen inhaken in gesprekken. En ik geloof dat ik wel goed terecht ben gekomen’, lacht Loes.

HERKENNING

Toen Loes in contact kwam met Sky, wist ze gelijk dat dit de jongen was wiens situatie ze in beeld wilde brengen.

‘Sky volgde net als ik regulier onderwijs en ik herkende veel van zijn worstelingen omdat ik die zelf ook had als scholier. Ik had net als Sky ook moeite om de andere kinderen te verstaan, maar ik wilde tegelijkertijd niet anders behandeld worden. Ik wilde sterk zijn en bijvoorbeeld absoluut geen solo-apparatuur dragen. Wat eigenlijk heel gek is, want alle kinderen wisten dat ik slechthorend was! En ik was soms ook achterdochtig omdat ik niet wist waar kinderen het over hadden. Maken ze een grapje over mij? Ik realiseerde me tijdens het maken van Sky, hoe sterk je kindertijd je kan vormen. Ik ben iemand die heel graag controle over een situatie heeft, maar dat is juist wel eens lastig omdat ik niet alles hoor. Misschien dat ik daar wel mijn controledrift vandaan heb’.

SLECHTHORENDHEID ALS PLUSPUNT

Mensen vragen zich wel eens af hoe Loes haar werk kan doen met haar gehoorverlies. Geluid speelt immers vaak een belangrijke rol in documentaires. Maar ze ontdekte dat het juist ook veel pluspunten heeft. ‘Ik kan me nog goed herinneren dat mijn docent op mijn opleiding zei: “Loes, jij bent juist dankzij jouw beperking veel bewuster bezig met audio”. Die passie voor geluid herkende ze ook bij het maken van de documentaire Sky. ‘Ik wilde met deze documentaire bereiken dat de kijker de wereld van Sky

kan begrijpen. En zijn beleving van geluid is daarin natuurlijk onmisbaar.' Samen met de geluidsontwerper bedacht Loes hoe ze dit het beste konden aanpakken. 'Als kinderen in een klaslokaal door elkaar gaan praten, creëert dat een galmende brei aan geluid. Nu kunnen goedgevoelde kinderen dat prima filteren, maar slechthorenden hebben daar veel moeite mee. In rumoerige situaties kunnen ze spraak slecht verstaan. Alle geluiden vormen daardoor een klankenbrei. Je vangt hier en daar een woord op, maar je kunt veel niet verstaan en dat maakt je onzeker. Die beleving van geluiden, en wat het met je doet als je van alles door elkaar hoort maar bijna niets kan verstaan, wilde ik heel graag overbrengen.' Om dit effect te realiseren, plaatsten ze niet één microfoon bij de persoon die spreekt, maar kozen ze ervoor om verschillende microfoons te plaatsen in de klas en deze geluiden op een specifieke manier te mixen.

AANDACHT VERSUS AFDWALING

Niet alleen geluid, ook het in beeld brengen van een verhaal vindt Loes geweldig om te doen. 'Ik ben enorm visueel ingesteld en vind het ontzettend leuk om mensen en situaties te observeren. Misschien ook juist omdat ik slechthorend ben, let ik natuurlijk extra op lichaamstaal van mensen en daar kan ik veel uit aflezen. Het is een manier van kijken voor mij geworden. En ik vind het heel gaaf om goed na te denken over hoe ik dingen in beeld kan brengen', zegt Loes stralend.

Hoe paste Loes dit toe in SKY? 'Wat ik merkte bij Sky, was dat hij de ene keer heel gefocust en actief is, maar dat hij ook heel erg kan afdwalen en zich afzonderen. Ik wilde die verschillen sterk neerzetten in beeld. Op de momenten waarop hij erg actief en gefocust is, zoom ik daarom op hem in. Je ziet dan heel duidelijk dat hij in interactie is met de docent, hij doet mee, luistert goed naar wat de opdracht is en de juf heeft aandacht voor hem. Je voelt dat Sky ook grip heeft op de situatie. Op de momenten waarop hij juist afdwaalt en de controle over de situatie verliest, koos ik ervoor om uit te zoomen. Sky gaat op zo'n moment op in de groep. De andere kinderen hebben geen aandacht voor hem en hij trekt zich terug.

Niet alleen hij voelt dat, maar de kijker ook. Naast de documentaire SKY, heeft Loes nog veel meer documentaires en korte films gemaakt. Dit doet ze veelal samen met haar vriend, met wie ze het bedrijf *Vis Film Producties* oprichtte. Ook werkt ze regelmatig als cameravrouw mee aan andere filmprojecten. Een sterke visuele vertelling, een maatschappelijke insteek en fascinatie voor de medemens, vormen een rode draad door al haar werk. 'Ik ben enorm nieuwsgierig en kan overal door geïnspireerd worden, van een gesprek met iemand op straat, door kunst of bijvoorbeeld door een gedicht. Inspiratie is overal.'

ROUWVERWERKING ALS INSPIRATIE

Momenteel werkt Loes aan een nieuwe documentaire waarvoor ze een ontwikkelings-bijdrage van het Filmfonds gekregen. Ook hiervoor haalt ze inspiratie uit haar eigen leven. 'Toen mijn vader twee jaar geleden plotseling overleed, moesten mijn broer en ik zijn huis uitruimen. Dat was een heel verdrietige ervaring en ik ontdekte hoe bepaalde persoonlijke spullen ineens een andere waarde krijgen als een dierbare overlijdt. Met die emotionele waarde van spullen tijdens rouwverwerking wilde ik echt iets gaan doen. Een mooi thema voor een documentaire. Tja, eigenlijk ben ik op de een of andere manier altijd wel bezig met mijn werk.' ●

VIS FILM PRODUCTIES

Met hun productiebedrijf *Vis Film Producties* richten Loes Janssen en Tamino Parren zich op het maken van documentaires en online videocontent met een sterke visuele vertelling en een maatschappelijke insteek. Met een fascinatie voor de medemens, zijn verlangens en worstelingen, maken ze intieme films die inhoud geven aan de wereld om ons heen. Echte mensen, echte emoties en echte verhalen die er toe doen. 'Film is het mooiste, meest geavanceerde en krachtigste medium dat er is. En deze passie zetten wij elke dag in voor het maken van bijzondere content.' www.visfilmproducties.nl